

# İÇİNDEKİLER

## SUNUŞ YAZISI

Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU ..... ix

## KAMU HUKUKU

### Kadına Yönelik Ev İçi Şiddetle Mücadele Bağlamında İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihadının Evrimi

*The Evolution of the European Court of Human Rights' Case Law in the Context of Combating Domestic Violence Against Women*

Dr. Öğr. Üyesi M. Gözde ATASAYAN ..... 1

### Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçunda Meşru Amaç

*The Legitimate Purpose in the Crime of Violating the Immunity of Residence*

Dr. Öğr. Üyesi Şeyma CEBECİ BİNGÖL..... 29

### Bir Demokrasi Sorunu Olarak Yasama Dokunulmazlığının “Seçimden Önce Soruşturmasına Başlanılmış Olmak Kaydıyla Anayasa’nın 14. Maddesindeki Durumlar” İstisnası

*The Exception to Legislative Immunity for “Cases Subject to Article 14 of the Constitution as Long as an Investigation Has Been Initiated Before the Election” as a Problem of Democracy*

Dr. Başak EKİNCİ ..... 47

### İdare Hukukunun “Havuz Problemi”ne Devam: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Sonrasında Spor Federasyonlarının Hukuki Statüsü

*Continuation of the “Pool Problem” of Administrative Law: Legal Status of Sports Federations After Sports Clubs and Sports Federations Law No. 7405*

Doç. Dr. Mutlu KAÇITCIOĞLU ..... 75

### Türkiye’de Toprak Düzeni ve Laiklik

*Land Tenure and Laicité in Turkey*

Arş. Gör. Tefik Can PEKER ..... 95

### Etkili Hesap Verebilirlik İçin Sayıştay’ın Konu Denetimlerine Dair Tespit ve Öneriler

*For an Effective Accountability: Findings and Proposals on the Court of Accounts’ Thematic Audits*

Arş. Gör. Uğur TABAK ..... 113

## ÖZEL HUKUK

### Türk Medeni Kanunu’nda Düzenlenen Evlenme Ehliyetine Eleştirel Bir Bakış

*A Critical Perspective on the Regulation of Marriage Capacity in the Turkish Civil Code*

Doç. Dr. Ahmet AYAR..... 137

### Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Farklı Görev Süreleri Belirlenmesi

*Setting Different Terms of Office for Members of Board of Directors in Joint Stock Companies*

Dr. Öğr. Üyesi Kerem ÇELİKBOYA ..... 147

### Alman Hukukundaki Son Gelişmeler Işığında Birden Fazla Vatandaşlığın Türk ve Alman Hukukunda İncelenmesi

*The Acquisition Multiple Citizenship in the Turkish and German Law in Light of Recent Developments in German Law*

Dr. Öğr. Üyesi Özge DEMİRDELEN ..... 167

### Sahne, Perde, Ekran Oyuncularının Bağımlı Çalışması

*The Subordinate Employment of Stage, Screen, and Theater Actors*

Dr. Öğr. Üyesi Seda ERGÜNEŞ EMRAĞ ..... 193

### Hâkimin Anlaşılmalı Boşanma Protokolüne Müdahalesinin Sözleşme Serbestisi İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

*Judge’s Intervention in the Uncontested Divorce Protocol within the Framework of the Principle of Freedom of Contract*

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap İPEK İŞLETEN ..... 215

**5510 Sayılı Kanun Uyarınca Yersiz Ödemelerin Geri Alınmasına İlişkin Güncel Tartışmalar ve Anayasa Mahkemesi'nin Konuya Yaklaşımı**

*The Current Discussion on the Refund of Undue Payments Under the Law No. 5510 and the Constitutional Court's Approach to the Issue*

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem KILIÇ ..... 233

**Hukuk Teknolojileri ve Adalete Erişimdeki Dönüştürücü Etkileri**

*Legal Technologies and Their Transformative Effects on Access to Justice*

Nazlı TURHAN - Prof. Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ ..... 253

**Kiralananın Erken Tahliyesinde İkame Kiracı Bularak Sorumluluktan Kurtulma**

*Relief from Liability by Finding a Substitute Lessee in the Early Release of the Lease*

Arş. Gör. Dr. Sinan USTA ..... 277

**SUNUŞ**

Değerli Okurlar,

Dergimizin bu sayısında Kamu Hukuku alanında yazılmış altı, Özel Hukuk alanında yazılmış sekiz olmak üzere, toplam on dört değerli makaleyi siz okuyucularımız ile buluşturmaktan mutluluk duyarız.

Kamu Hukuku alanında takdirlerinize sunduğumuz çalışmalarımız; Dr. Öğr. Üyesi M. Gözde ATA-SAYAN'ın güncel ve yaşamsal bir konuda İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin içtihadını, önemli kırılma noktaları ile beraber ele aldığı "*Kadına Yönelik Ev İçi Şiddetle Mücadele Bağlamında İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihadının Evrimi*" başlıklı makalesinden, Dr. Öğr. Üyesi Şeyma CEBECİ BİNGÖL'ün konut dokunulmazlığının ihlali suçunda yer alan meşru amaç kavramının içeriğini aydınlattığı "*Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçunda Meşru Amaç*" adlı çalışmasından, Dr. Başak EKİNCİ'nin güncel tartışmaları ilgilendiren bir durumu eleştirel açıdan ele aldığı "*Bir Demokrasi Sorunu Olarak Yasama Dokunulmazlığının "Seçimden Önce Soruşturmasına Başlanılmış Olmak Kaydıyla Anayasa'nın 14. Maddesindeki Durumlar" İstisnası*" isimli eserinden, Doç. Dr. Mutlu KAĞITCIOĞLU'nun spor federasyonlarının hukuki statülerinin tespitine yönelmiş "*İdare Hukukunun "Havuz Problemi"ne Devam: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Sonrasında Spor Federasyonlarının Hukuksal Statüsü*" başlıklı makalesinden, Arş. Gör. Tevfik Can PEKER'in Türkiye'de din-devlet arasındaki ilişkinin nasıl biçimlendiğini tarihsel süreç içerisinde üretim biçimi ve onun sonucu olan toplumsal ve siyasal yapı bağlamında ele aldığı "*Türkiye'de Toprak Düzeni ve Laiklik*" başlıklı eserinden ve Arş. Gör. Uğur TABAK'ın vatandaşlar olarak bizleri de ilgilendiren bir konuya işaret ettiği "*Etkili Hesap Verebilirlik için Sayıştay'ın Konu Denetimlerine Dair Tespit ve Öneriler*" başlıklı çalışmasından oluşmaktadır.

Özel Hukuk alanındaki yazılarımız ise; Doç. Dr. Ahmet AYAR'ın evlenme ehliyeti düzenlemelerini hem ulusal hem de uluslararası hukuk normları ışığında incelediği "*Türk Medeni Kanunu'nda Düzenlenen Evlenme Ehliyetine Eleştirel Bir Bakış*" isimli çalışmasından, Dr. Öğr. Üyesi Kerem ÇELİKBOYA'nın anonim şirketlerde tartışmalı bir konuyu sicil uygulamasından yola çıkarak ele aldığı "*Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Farklı Görev Süreleri Belirlenmesi*" başlıklı makalesinden, Dr. Öğr. Üyesi Özge DEMİRDELEN'in birden fazla vatandaşlığın kazanılması konusundaki son değişiklikleri değerlendirdiği "*Alman Hukukundaki Son Gelişmeler Işığında Birden Fazla Vatandaşlığın Türk ve Alman Hukukunda İncelenmesi*" adlı çalışmasından, Dr. Öğr. Üyesi Seda ERGÜNEŞ EMRAĞ'ın hukuki statüleri düzenlenmemiş oyuncuların çalışma ilişkilerini sorguladığı "*Sahne, Perde, Ekran Oyuncularının Bağımlı Çalışması*" başlıklı makalesinden, Dr. Öğr. Üyesi Mehtap İPEK İŞLETEN'in yargıcın boşanma protokolüne müdahale etme yetkisini irdelediği "*Hâkimin Anlaşmalı Boşanma Protokolüne Müdahalesinin Sözleşme Serbestisi İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi*" isimli makalesinden, Dr. Öğr. Üyesi Şebnem KILIÇ'ın 5510 sayılı Kanun kapsamında iadesi gereken ödemelere ilişkin esasları incelediği "*5510 Sayılı Kanun Uyarınca Yersiz Ödemelerin Geri Alınmasına İlişkin Güncel Tartışmalar ve Anayasa Mahkemesi'nin Konuya Yaklaşımı*" adlı çalışmasından, Nazlı TURHAN ile Prof. Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ'in dijitalleşmeden payını alan hukuk dünyasında önemli bir konuyu irdelediği "*Hukuk Teknolojileri ve Adalete Erişimdeki Dönüştürücü Etkileri*" başlıklı makalelerinden ve Arş. Gör. Sinan USTA tarafından kaleme alınmış kira ilişkilerinde incelikli bir alana işaret eden "*Kiralananın Erken Tahliyesinde İkame Kiracı Bularak Sorumluluktan Kurtulma*" adlı çalışmasından oluşmaktadır.

Her zaman olduğu gibi ilgi ve eleştirilerinizi bekliyor, dergimizde yer alan değerli çalışmaların konuyla ilgilenen herkese faydalı olması dileğiyle bir sonraki sayımızda buluşmak umuduyla diyoruz...

Prof. Dr. **Tuğrul B. KATOĞLU**  
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

**KAMU HUKUKU**

# Kadına Yönelik Ev İçi Şiddetle Mücadele Bağlamında İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi İçtihadının Evrimi<sup>(\*)</sup>

## The Evolution of the European Court of Human Rights' Case Law in the Context of Combating Domestic Violence Against Women

Dr. Öğr. Üyesi M. Gözde ATASAYAN

### Öz:

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılıktan beslenen, tüm zamanlarda ve mekanlarda güncelliğini yitirmeyen, çok katmanlı bir kavramdır. Kadına yönelik şiddetin fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik, dijital gibi çok çeşitli görünümüleri bulunmaktadır. Kadınlar çoğunlukla en yakınları tarafından, “ev içi şiddete” uğramaktadırlar. Kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak için şiddet bütün bu boyutlarıyla irdelenmelidir. Şiddetin çok boyutluluğu ve bir insan hakkı ihlali olduğu, bütün dünyadaki kadın hareketlerinin mücadeleleri sonucunda bu alandaki insan hakları birikiminde; çeşitli belge ve denetim mekanizması kararlarında yansımaları bulmuştur. Bu çerçevede, kadına yönelik şiddetle mücadelede devletin önleyici, koruyucu ve caydırıcı çok sayıda pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çalışmada öncelikle kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet kavramlarına değinilecek, daha sonra kadınlara yönelik ev içi şiddetle mücadele konusunda İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin (İHAM) içtihadının evrimi ele alınacaktır. Çalışmada söz konusu içtihadın önemli kırılma noktaları; eksi ve artılarıyla birlikte ele alınarak bu alanda bir perspektif sunulmaya çalışılmıştır.

### Anahtar Kelimeler:

Kadına Yönelik Şiddet, Ev İçi Şiddet, Toplumsal Cinsiyet, Pozitif Yükümlülükler, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi.

### Abstract:

Violence against women is a complex and multi-layered phenomenon, rooted in gender-based discrimination and remaining persistently relevant across all temporal and spatial contexts. It manifests in diverse forms, including physical, psychological, sexual, economic, and digital violence. Women are most frequently subjected to domestic violence, often at the hands of those closest to them. In order to effectively combat violence against women, it is essential to analyze the phenomenon in all its dimensions. The multidimensional nature of violence and the fact that it constitutes a violation of human rights have been reflected in the human rights framework in this field, shaped by the struggles of women's movements around the world, as well as in various documents and decisions of monitoring

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 14.04.2025 / Kabul Tarihi: 02.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Piri Reis Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: gozdeatasayan@gmail.com,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-3969-0294>.

mechanisms. Within this framework, states have numerous positive obligations-preventive, protective, and deterrent-in addressing violence against women. This study first discusses the concepts of violence against women and domestic violence. It then examines the evolution of the European Court of Human Rights' (ECtHR) case law on domestic violence against women. By identifying key turning points in the Court's jurisprudence and evaluating their strengths and weaknesses, the study seeks to offer a comprehensive perspective on the subject.

**Keywords:**

Violence Against Women, Domestic Violence, Gender, Positive Obligations, ECtHR.

# Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçunda Meşru Amaç (\*)

## The Legitimate Purpose in the Crime of Violating the Immunity of Residence

Dr. Öğr. Üyesi Şeyma CEBECİ BİNGÖL<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Bir kimsenin konutuna, işyerine ya da bunların eklentilerine o kişinin rızasına aykırı olarak giren veya rıza ile girdikten sonra buradan çıkmayan kişi, TCK m. 116'ya göre konut dokunulmazlığının ihlali suçunu işler. Aynı konutta birden fazla kişi yaşıyorsa rıza göstermeye kimlerin yetkili olduğu TCK m. 116/3'te düzenlenmiştir. Buna göre, konutta yaşayan herhangi bir kişi rıza verebilir. Ancak aynı fıkra, rıza açıklamasının meşru bir amaca yönelik olması gerektiğini belirtmektedir. Öte yandan, meşru amaç ile kastedilenin ne olduğu madde metninde belirtilmediği için doktrinde bu konuda farklı fikirler ortaya koyulmaktadır. Kimi eserlerde meşru amacın yasal bir amaç anlamına geldiği ifade edilmekte iken kimi eserlerde yasalara uygun olmanın yanında “gelenek ve göreneklere de uygun” bir amaçtan söz edildiği görülmektedir. Yargıtay'ın yerleşik içtihadının ikinci görüşten yana olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmada, konut dokunulmazlığının ihlali suçundaki meşru amaç kavramı suçta ve cezada kanunilik ilkesi dikkate alınarak açıklanacak, doktrindeki görüşlerden ve Yargıtay içtihadından da yararlanılarak kavramın çerçevesine açıklık getirilmeye çalışılacaktır.

### Anahtar Kelimeler:

Konut Dokunulmazlığının İhlali, Rıza, Meşru Amaç, Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi, Belirlilik İlkesi.

### Abstract:

A person who enters an individual's residence, workplace, or associated buildings against that person's consent or does not leave after entering it with consent commits the crime of violating the immunity of residence according to Article 116 of the TPC. Article 116/3 of the TPC regulates who is authorized to consent if more than one person lives in the same residence. Thus, any person residing there may consent. However, the same paragraph states that the consent must be for a legitimate purpose. Since the article does not specify a legitimate purpose, there are different opinions on the doctrine. In some works, it is stated that a legitimate purpose means a legal purpose, while others refer to a purpose that is also “in accordance with customs and traditions”. It is understood that the established case law of the Court of Cassation favours the second view. In this study, the concept of a legitimate purpose in the crime of violation of the immunity of residence will be explained by considering the principle of legality,

(\*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 11.04.2025 / Kabul Tarihi: 30.05.2025.

Çalışmanın özel hukuk kısmına yönelik sorularımı cevaplayan Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Damla Taşkın'a, Dr. Ali Şahbaz'a, Dr. Pınar Koçyiğit'e ve Dr. İsmail Dede'ye teşekkür ederim.

(\*\*) Özyeğin Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: seyma.cebeci@ozyegin.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-7459-2120>.

and the framework of the concept will be clarified by using the opinions on the doctrine and the case law of the Court of Cassation.

**Keywords:**

Violation of the Immunity of Residence, Consent, The Principle of Legality, Legitimate Purpose, The Principle of Clarity.

# Bir Demokrasi Sorunu Olarak Yasama Dokunulmazlığının “Seçimden Önce Soruşturmasına Başlanılmış Olmak Kaydıyla Anayasa’nın 14. Maddesindeki Durumlar” İstisnası<sup>(\*)</sup>

The Exception to Legislative Immunity for “Cases Subject to Article 14 of the Constitution as Long as an Investigation Has Been Initiated Before the Election” as a Problem of Democracy

Dr. Başak EKİNCİ<sup>(\*\*)</sup>

Öz:

Anayasa’nın 83. maddesine göre yasama dokunulmazlığının istisnasını oluşturan “seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasa’nın 14. maddesine giren durumlar”, istisnanın kötüye kullanılmasını kolaylaştıran bir belirsizlik içermektedir. Anayasa Mahkemesi, hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan öngörülebilirlik kriterini taşımayan bu kuralın mevcut haliyle uygulanmasının seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını ihlal edeceğine karar vermiştir. Mahkemenin bu istisnaya yönelik içtihadı, yasama organına bu istisnanın kapsamını ve uygulamasında göz önünde bulundurulması gereken kriterleri belirleme yükümlülüğü de yüklemiştir. Ancak bu çalışmada, söz konusu istisnanın demokratik hukuk devleti ilkesi açısından yarattığı risklerin istisnanın daha detaylı düzenlenmesiyle ortadan kaldırılamayacağı ileri sürülmüştür. Çalışmanın önerdiği çözüm, bu istisnanın Anayasa’nın 83. maddesinden çıkarılmasıdır. Zira yasama dokunulmazlığının amacı, işlevi ve sınırları Türkiye bağlamında ele alındığında istisnanın sadece seçim sonrasına değil seçim öncesi siyasal alana da keyfi müdahaleyi mümkün kıldığı ve böylece demokratik hukuk devleti ilkesine ciddi şekilde zarar verme potansiyeli taşıdığı açığa çıkmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:**

Yasama Dokunulmazlığı, İstisna, Hakkın Kötüye Kullanılması, Demokrasi, Siyasi Özgürlükler.

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.04.2025 / Kabul Tarihi: 01.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı;  
Abdullah Gül Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstanbul - Türkiye,  
E-posta: ekincibasak@yahoo.com,  
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-0652-2227>.

**Abstract:**

The exclusion of the member of the parliaments from inviolability concerning the “*cases subject to Article 14 of the Constitution as long as an investigation has been initiated before the election*” according to Article 83 of the Constitution of Türkiye entails ambiguity, facilitating the misuse of this exception. The Constitutional Court has ruled that the implementation of this rule, which lacks the foreseeability criterion inherent to the principle of the rule of law, constitutes a violation of the right to stand for election and to engage in political activities. The Court’s jurisprudence on this exception imposes an obligation upon the legislature to define the scope and criteria that must be considered in its application. However, this study argues that the risks posed by this exception to the democratic rule-of-law principle cannot be eliminated merely through more detailed regulation. Instead, the study proposes the removal of this exception from Article 83 of the Constitution. Indeed, when considering the purpose, function, and limits of legislative immunity within the Turkish context, it becomes evident that this exception has the potential to seriously harm the democratic rule-of-law principle by enabling arbitrary interference not only after but also before elections in the political arena.

**Keywords:**

Inviolability, Exception, Abuse of Rights, Democracy, Political Freedom.

# İdare Hukukunun “*Havuz Problemi*”ne Devam: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Sonrasında Spor Federasyonlarının Hukuksal Statüsü

Continuation of the “*Pool Problem*” of Administrative Law:  
Legal Status of Sports Federations After Sports Clubs and  
Sports Federations Law No. 7405

Doç. Dr. Mutlu KAĞITCIOĞLU<sup>(\*)</sup>

## Öz:

Tüzel kişiliği tartışmalı olan yapıların hukuksal statülerinin belirlenmesi, Türk idare hukukunun temel uğraşı alanlarından biridir. Spor federasyonlarının tüzel kişiliklerinin niteliği hakkında bugüne kadar farklı görüşler ileri sürülmüştür. Mevzuatta yer alan düzenlemelerdeki belirsizlikler veya bilinçli oluşturulan boşluklar, yargı yerlerinde ve öğretide spor federasyonlarının tüzel kişilikleri ile ilgili farklı sonuçlara ulaştırmıştır. 2022 yılında yürürlüğe giren 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, spor federasyonlarını yeniden düzenlemekle birlikte, tüzel kişiliğin niteliği hakkında açık bir ifadeye yer vermemiştir. Spor federasyonlarının özel hukuk tüzel kişisi veya kamu tüzel kişisi olup olmadıkları hakkında sessiz kalan kanun koyucu karşısında, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu hükümleri değerlendirilmelidir. Bu doğrultuda çalışmamızda, spor federasyonlarının kamu tüzel kişisi oldukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuca, kamu tüzel kişiliğinin anayasal ölçütleri ve kamu gücü ayrıcalıklarını içeren diğer ölçütlerle çerçevesinde ele alınan Kanun hükümleri incelenerek ulaşılmıştır.

## Anahtar Kelimeler:

Kamu Tüzel Kişiliği, İdari ve Mali Özerklik, Kamu Gücü Ayrıcalıkları, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Spor Federasyonu.

## Abstract:

Determining the legal status of structures whose legal entity is controversial is one of the main areas of concern of Turkish administrative law. Different opinions have been put forward about the nature of the legal entity of sports federations. The uncertainties in the regulations in the legislation or the deliberately created gaps have led to different conclusions regarding the legal entity of sports federations in jurisdictions and doctrine. Sports Clubs and Sports Federations Law No. 7405, which entered into force in 2022, did not include a clear statement about the nature of the legal entity, although it

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 10.03.2025 / Kabul Tarihi: 24.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, Tekirdağ - Türkiye,

E-posta: mutlukagitcioglu@gmail.com,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-8032-0976>.

reorganized the sports federations. The provisions of Sports Clubs and Sports Federations Law No. 7405 should be evaluated against the legislator who remains silent about whether sports federations are private legal entities or public legal entities. In this direction, in our study, it was concluded that sports federations are public legal entities. This conclusion has been reached by examining the provisions of the Law, which are considered within the framework of the constitutional criteria of the public legal entity and other criteria including the privileges of public power.

**Keywords:**

Public Legal Entity, Administrative and Financial Autonomy, Public Power Privileges, Sports Clubs and Sports Federations Law, Sports Federations.

# Türkiye’de Toprak Düzeni ve Laiklik (\*)

## Land Tenure and Laicité in Turkey

Arş. Gör. Tevfik Can PEKER<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de din-devlet arasındaki ilişkinin nasıl biçimlendiğini Osmanlı Devleti’nden cumhuriyetin erken dönemlerine kadarki tarihsel süreç içerisinde üretim biçimi ve onun sonucu olan toplumsal ve siyasal yapı bağlamında ele almaktır. Bu bakımdan öncelikli sorun tarihsel süreçte Türkiye’de Batı tarzı bir feodal yapı bulunup bulunmadığının belirlenmesidir. Bu bakımdan Osmanlı üretim biçiminin niteliğine ilişkin tartışmalar genel hatlarıyla ele alınmıştır. Bu doğrultuda Türkiye’de, ilkel bir feodalitenin ardından kendine özgü koşulları ve ekonomik bağımlılık ilişkileri içerisinde Batı’dan ayrılan, bir anlamda bozulmuş bir feodal yapı olduğu görülmüştür. Din ise bu yapı içerisinde hem siyasal iktidarlar kurduğu ilişki hem de toplumsal fonksiyonları açısından değerlendirilmiştir. Dinin, öncelikle Osmanlı’nın klasik döneminde siyasal iktidar ile kurduğu ilişki, ekonomik sistemin bozulması ile farklı bir hal almıştır. Siyasal iktidarın baskınlığı üzerine kurulu olan din ve devlet bütünleşmesi yerini, siyasal iktidarın din tarafından sınırlandırıldığı bir düzene bırakmıştır. Cumhuriyet dönemi ise Osmanlı’dan kalan dinamiğin yeniden biçimlendirilmesi üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu bakımdan dinin toplum üzerindeki etkisi ve bunun toprak düzeni ile olan ilişkisinin dönüştürülmesi gerekliliği kendisini göstermiştir. Bu noktada sanayileşme ve toprak reformu tartışmaları gündeme gelmiştir. Toprak reformu, toplumu etkileyen feodal ilişkilerin çözülmesini amaçlamaktadır. Ancak onun başarısızlığı, bu ilişkilerin tasfiye edilememesine neden olmuş ve Türkiye’de laikliğin toplumsal tabandan ayrı bir biçimde benimsenmesi sonucunu doğurmuştur.

### Anahtar Kelimeler:

Feodalite, Toprak Düzeni, Laiklik, Sekülerizm, Din-Devlet Ayrılığı.

### Abstract:

The main objective of this article is to explore how the relationship between religion and the state in Turkey has been historically shaped from the Ottoman period to the early years of the Republic, within the framework of the mode of production and the resulting socio-political structures. A main problem in this context is whether a Western-style feudal system existed in Turkey. The article discusses the nature of the Ottoman mode of production and concludes that, following a primitive form of feudalism, a distorted and specific version of feudalism emerged-one that diverged from the classical Western model due to economic dependency relations. On the other hand, religion is analysed both in terms of its institutional relationship with political power and its socio-economic functions. In the classical era

(\*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 14.04.2025 / Kabul Tarihi: 20.05.2025.

Bu makale, Marmara Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Programı’nda yazar tarafından hazırlanan doktora tezinin üretilmiştir.

(\*\*) Kadir Has Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı;

Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku, Doktora Programı Öğrencisi, İstanbul - Türkiye,  
E-posta: tcan.peker@khas.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-3729-2126>.

of the Ottoman Empire, religion was integrated under the dominance of sultan's authority. Although, as the economic system began to deteriorate, this relationship was transformed: religion increasingly became one of the elements which constrain political authority. The early Republican period focused on reshaping this inherited dynamic, by redefining the role of religion in society and its connection to land tenure. Although land reform aimed to dissolve the lingering feudal structures, its failure prevented full transformation, resulting in a form of *laicité* that remained detached from broad social foundations.

**Keywords:**

Feudalism, Land Tenure, Laicity, Secularism, Separation of Religion and State.

# Etkili Hesap Verebilirlik İçin Sayıştay'ın Konu Denetimlerine Dair Tespit ve Öneriler<sup>(\*)</sup>

## For an Effective Accountability: Findings and Proposals on the Court of Accounts' Thematic Audits

Arş. Gör. Uğur TABAK<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Yüksek denetim kuruluşları, demokrasinin en temel bileşenlerinden hesap verebilirliğin en önemli aktörleri arasındadır. Yüksek denetim kuruluşları yürütme organının hem halka karşı hem de yasama ve yargı organlarına karşı mali hesap verebilirliğini sağlamakla kalmayıp diğer hesap verebilirlik boyutlarını da etkileme potansiyeline sahiptir. Ülkemizde ise Sayıştay 2020 yılından beri konu denetimleri yapmaya başlamıştır. Konu denetimleri, performans denetimi alanında 2010 yılından bu yana devam eden sessizliğe son vermesi açısından önemli bir gelişmedir. Ancak konu denetimleri birkaç yönden geliştirilmeli ve sağlaştırmalıdır. Öncelikle bu denetimlerin kanuni dayanaklarının daha açık ve detaylı bir şekilde kanunda yeniden düzenlenmesi gerekir. İkinci olarak bu denetimlerin konu ve kurum bakımından kapsamı da genişletilmeli, kamu sektörü-özel sektör ortaklığıyla yürütülen yüksek maliyetli projeler, yüksek miktarda kamu parasının dolaylı yoldan kullanan kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşları ve kitlesel yardım kampanyaları, büyük bir kısmı kamu parasıyla finanse edilen Türkiye Varlık Fonu gibi kurumlar ve alanlar Sayıştay denetimi kapsamına alınmalıdır. Ayrıca Sayıştay'ın konu denetimlerinin konularını belirlerken ve karar verilen denetimlerin planlamalarına karar verirken Başkan merkezli bir mekanizmadan vazgeçmesi ve yetkinin Sayıştay'ın daire ve kurullarına dağıtılması konu denetimini daha etkili bir mekanizma haline getirecektir. Yürütme organının hesap verebilirliğini sağlamak açısından TBMM'nin de Sayıştay'ın denetim faaliyetine daha aktif katılması elzemdir.

### Anahtar Kelimeler:

Sayıştay, Performans Denetimi, Konu Denetimi, Hesap Verebilirlik, Yüksek Denetim.

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.04.2025 / Kabul Tarihi: 20.05.2025.

Bu makale, yazarın aynı konuda hazırlamakta olduğu doktora tezinden üretilmiştir.

<sup>(\*\*)</sup> Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Yazı İşleri Müdürlüğü, Strasbourg - Fransa; Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, Tekirdağ - Türkiye; Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku, Doktora Programı, İstanbul - Türkiye, E-posta: ugur.tabak@echr.coe.int; ugurtabak@live.com, Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-1685-8362>.

**Abstract:**

Supreme audit institutions are among the most crucial actors in ensuring accountability, which is one of the fundamental pillars of democracy. These institutions not only ensure the financial accountability of the executive branch towards the public, the legislative and the judiciary, but they also have the potential to influence other dimensions of accountability. In Türkiye, the Court of Accounts has begun conducting thematic audits since 2020. These audits represent a significant development, as they mark an end to the long-standing absence of performance audits since 2010. However, thematic audits require further development and consolidation in several respects. Firstly, the legal basis for such audits should be redefined in the legislation in a clearer and more detailed manner. Secondly, the scope of these audits, both in terms of subject matter and institutional coverage, should be expanded. High-cost projects carried out through public-private partnerships, civil society organisations operating in the public interest that indirectly manage substantial amounts of public funds, mass donation campaigns, and institutions such as the Turkey Wealth Fund-which is largely financed by public resources-should fall within the remit of the Court of Accounts. Moreover, for thematic audits to become more effective tools, the current president-oriented model for determining audit topics and planning should be replaced by a system in which this authority is distributed among the Court's chambers and boards. To ensure the accountability of the executive branch, it is also essential that the Parliament take a more active role in the audit activities of the Court of Accounts.

**Keywords:**

Court of Accounts, Performance Audit, Thematic Audit, Accountability, Supreme Audit.

ÖZEL HUKUK

# Türk Medeni Kanunu'nda Düzenlenen Evlenme Ehliyetine Eleştirel Bir Bakış<sup>(\*)</sup>

## A Critical Perspective on the Regulation of Marriage Capacity in the Turkish Civil Code

Doç. Dr. Ahmet AYAR<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Bu çalışma, Türk Medeni Kanunu'nda evlenme ehliyeti başlığı altında düzenlenen hükümlere eleştirel bir perspektiften yaklaşarak, mevcut düzenlemelerin hem ulusal hem de uluslararası hukuk normları ışığında değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Evlenme ehliyeti kavramı, kişinin evlenme hakkını kullanabilmesi için gerekli olan yaş, ayırt etme gücü ve yasal temsilci izni gibi koşulları içermektedir. Ancak, özellikle on altı ve on yedi yaşındaki bireylerin evlenmesine izin veren istisnai hükümler, çocuk hakları bağlamında ciddi tartışmalara yol açmaktadır. Çalışmada, Türk Medeni Kanunu'nun ilgili maddeleri, Anayasa hükümleriyle birlikte Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme hükümleri ışığında incelenmiş ve çocuk yaşta evliliklerin temel hak ihlali olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca erken yaşta evliliklerin bireysel, sosyal ve hukuki sonuçlarına dikkat çekilmiş; evlenme ehliyeti kavramının yeniden ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır. Sonuç bölümünde ise mevcut düzenlemelerin çocuk haklarını esas alan, çağdaş, koruyucu ve bütüncül bir bakış açısıyla yenilenmesi gerektiği önerilmektedir.

### Anahtar Kelimeler:

Evlenme Ehliyeti, Çocuk Hakları, Türk Medeni Kanunu, Erken Yaşta Evlilik, Anayasa ve Uluslararası Sözleşmeler.

### Abstract:

This study critically examines the legal provisions regarding marriage capacity as regulated under the Turkish Civil Code, with a particular focus on assessing their compatibility with both national constitutional principles and international human rights standards. Marriage capacity refers to the legal prerequisites an individual must meet to enter into marriage, such as minimum age, mental competence, and-when applicable-consent from legal guardians. However, the exceptions allowing individuals aged 16 or 17 to marry under judicial permission have sparked significant controversy from a child rights perspective. This paper analyzes the relevant articles of the Turkish Civil Code in the context of the Turkish Constitution and the United Nations Convention on the Rights of the Child. It emphasizes that early-age marriages constitute violations of fundamental rights and hinder the physical, psychological, and social development of minors. The study also highlights the adverse effects of child marriage and calls for a comprehensive reevaluation of the legal framework surrounding marital capacity. In conclusion, the research advocates for reforming the current legal regulations in a manner that is protective, modern, and aligned with the best interests of the child.

### Keywords:

Marriage Capacity, Child Rights, Turkish Civil Code, Early Marriage, Constitution and International Conventions.

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.04.2025 / Kabul Tarihi: 22.05.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Kadir Has Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: ahmet.ayar@khas.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-5623-3418>.

# Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Farklı Görev Süreleri Belirlenmesi<sup>(\*)</sup>

## Setting Different Terms of Office for Members of Board of Directors in Joint Stock Companies

Dr. Öğr. Üyesi Kerem ÇELİKBOYA<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Türk hukukunda genel kurulun yönetim kurulu üyelerinin görev sürelerini belirleme yetkisi kapsamında, her yönetim kurulu üyesi için farklı süre tayin edebileceği kabul edilmekteydi. İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün 07.05.2024 tarihinde yayımladığı duyuruda, tüm yönetim kurulu üyelerinin aynı süre için atanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu görüş, yönetim organının "kurul olarak" seçilmesi gerektiği anlayışına dayandırılmış, fakat bu yaklaşım hem genel kurulun takdir yetkisini kısıtlamış hem de bazı kuramsal tartışmalara yol açmıştır. Kanaatimizce, TTK sistemi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin seçim süreci bireysel olarak değerlendirilmelidir. Bu açıdan İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün duyurusu isabetli değildir. Çalışmada son olarak yönetim kurulu üyeleri için farklı görev süreleri belirleyen genel kurul kararlarının tescil talebi halinde işleyecek süreç de ele alınmıştır.

### Anahtar Kelimeler:

Yönetim Kurulu, Üye Seçimi, Görev Süresi, Ticaret Sicili, Kademeli Yönetim Kurulu.

### Abstract:

It was acknowledged that the general assembly may appoint different terms for each board member as per its authority to determine the terms of office for the board members under Turkish law. However, in the announcement published by the Istanbul Trade Registry Directorate on 07.05.2024, it was stated that all members of the board of directors must be appointed for the same term. This view was based on the understanding that the board of directors should be elected 'as a board'. This approach both restricted the discretionary power of the general assembly and led to some theoretical debates on joint stock companies. According to our view, the acquisition and loss of board membership is an individual process for each board member. In this respect, we conclude that the announcement of the Istanbul Trade Registry Office is not in line with the TCC provisions. Lastly, this study analyses the process to be followed in the event of a request for registration of general assembly resolutions that set different terms of office for board members.

### Keywords:

Board of Directors, Appointment of Members, Terms of Office, Trade Registry, Staggered Board.

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.04.2025 / Kabul Tarihi: 22.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> İstanbul Bilgi Üniversitesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: kerem.celikboya@bilgi.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-8745-0201>.

# Alman Hukukundaki Son Gelişmeler Işığında Birden Fazla Vatandaşlığın Türk ve Alman Hukukunda İncelenmesi <sup>(\*)</sup>

## The Acquisition Multiple Citizenship in the Turkish and German Law in Light of Recent Developments in German Law

Dr. Öğr. Üyesi Özge DEMİRDELEN<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Vatandaşlık, bir devlete yasal aidiyetliğinin ve devletten doğrudan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin ifadesidir. Her devlet, uluslararası hukukun genel ilkelerine göre ve kendi sınırları dâhilinde, vatandaşlarının kim olduğunu ve vatandaşlığın kazanımı ve kaybını kendi iç hukukuna göre düzenleme yetkisine münhasıran sahiptir. Birden fazla vatandaşlığın kazanılmasında ise hukuk sistemlerindeki vatandaşlık hukukuna ilişkin düzenlemeler ve vatandaşlık kanunu değişikliği süreci, devletlerin göç ve uyum politikalarıyla sıkı ilişkilidir. Devletler, göçmen nüfusunun ve kültürel çeşitliliğin artmasıyla birlikte vatandaşlık politikalarını sürekli olarak gözden geçirmektedir. Bu çerçevede, vatandaşlık hukukundaki temel ilkeler ve devletlerin vatandaşlık hukukunda yürüttüğü politikalar ve neticesinde vatandaşlık kanunlarında yaptıkları değişiklikler düzenli olarak güncellenmektedir. Ancak devletler düzenleme yaparken vatandaşlarının haklarını ve sorumluluklarını dengelemeyi de amaçlamaktadır. Öncelikle devletle vatandaş arasındaki ilişki ve vatandaşlık bağının ortaya konulması gerekmektedir. Bu nedenle çalışmada ilk olarak, vatandaş ve vatandaşlık terimlerinin tanımına ve kavramsal içeriğine yer verilecektir. Temel ilkelerin birden fazla vatandaşlığa etkisi, birden fazla vatandaşlığın kazanılmasında göç hareketliliğinin yeri, Alman vatandaşlık hukukundaki gelişmeler ve tarihsel süreci değerlendirilecektir. 2024 yılında Alman vatandaşlık hukukunda yapılan değişikliklerle birden fazla vatandaşlık konusundaki düzenlemeleri bizim hukukumuz ve Türk vatandaşları yönünden ele alınarak, çalışmaya son verilecektir. Çalışma ile, birden fazla vatandaşlık meselesine genel bakış sunulması ve vatandaşlık hukuku alanına yönelik yapılan çalışmalara katkı sağlanması hedeflenmektedir.

### Anahtar Kelimeler:

Alman Hukuku, Birden Fazla Vatandaşlık, Göç, Türk Hukuku, Vatandaş.

### Abstract:

Citizenship is the expression of legal affiliation to a state and the rights and obligations derived directly from the state. Each state, in accordance with the general principles of international law and within its own borders, has the exclusive authority to regulate who its citizens are and the acquisition and loss of citizenship according to its domestic laws. The legal framework for the acquisition of multiple

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 14.03.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Çağ Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, Mersin - Türkiye,

E-posta: ozgedemirdelen@cag.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9046-5124>.

citizenships, however, is closely tied to the legal provisions on citizenship, as well as the migration and integration policies of states. As migration flows and cultural diversity increase, states continuously review and update their citizenship policies. In this context, the fundamental principles of citizenship law, as well as the policies that states implement in their citizenship laws and the resulting amendments to their citizenship legislation, are regularly revised. However, while making such regulations, states also aim to balance the rights and responsibilities of their citizens. First and foremost, the relationship between the state and its citizens and the nature of the citizenship bond must be clearly defined. Therefore, this study will begin with an examination of the definitions and conceptual content of the terms “citizen” and “citizenship”. It will then assess the impact of fundamental principles on multiple citizenships, the role of migration in the acquisition of multiple citizenships, developments and the historical process in German citizenship law, and the changes made to citizenship legislation in Germany in 2024 regarding multiple citizenships. The study will conclude by addressing these regulations in the context of Turkish law and Turkish citizens. The goal of this work is to provide an overview of the issue of multiple citizenships and contribute to scholarly research in the field of citizenship law.

**Keywords:**

German Law, Migration, Multiple Citizenship, Turkish Law, Citizen.

# Sahne, Perde, Ekran Oyuncularının Bağımlı Çalışması<sup>(\*)</sup>

## The Subordinate Employment of Stage, Screen, and Theater Actors

Dr. Öğr. Üyesi Seda ERGÜNEŞ EMRAĞ<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Sahne, perde ve ekran oyuncularının hukuki statüleri hukukumuzda düzenlenmemiş olup konu tartışılmalıdır. Yargıtay'ın görüşü söz konusu kişilerin bağımsız çalıştığı yönündedir. Ancak sahne, perde ve ekran oyuncularını da pekâlâ bağımlı çalışabilir diğer bir deyişle işçi sıfatını taşıyabilirler. Oyuncuların işçi olduğunu tespit edebilmek için yapımcı ve oyuncu arasındaki sözleşmesel ilişkinin, iş sözleşmesi olduğu tespit edilmedi. Bunun için de somut olayda, iş sözleşmesinin unsurları olan iş görme, ücret ve bağımlılık unsurları ortaya konmalıdır. Bu aşamada iş görme ve ücret unsurlarını tespit etmek güçlük teşkil etmeyeceksek de bağımlılığın tespiti kolay olmayacaktır. Oyuncu ve yapımcı arasındaki hukuki ilişkide bağımlılık araştırılırken oyuncunun çalışmasının özellikleri dikkate alınarak, Yargıtay'ın bağımlılığı tespitinde kullandığı ölçütlerden yararlanılmalıdır. Bu ölçütler işin yönetimi ve gerçek denetiminin kimde olduğu, ücretin ödenme biçimi, işletme riskinin kimin üstlendiği, işin yapılma zamanını kimin belirlediği ve iş araç ile malzemelerinin kim tarafından sağlandığı olarak sıralanabilir. Sonuç olarak, söz konusu çalışma biçimini, somut olay dikkate alınmaksızın, mutlak olarak bağımlı veya bağımsız çalışma olarak nitelendirmek hukuken doğru olmayacaktır. Uygulamadaki problemleri ortadan kaldırmak için Fransız hukukunda olduğu gibi İş Kanunu'nda oyuncuların bağımlı çalıştığı yönünde bir karineye yer verilebilir. Oyuncular belirli süreli sözleşme ile çalışabilirler. Yaptıkları iş, genel olarak değişim ihtiyacı barındırdığı için belirli süreli sözleşme için İş Kanunu'nda aranan objektif koşul şartı sağlanacaktır.

### Anahtar Kelimeler:

Oyuncu, İş Sözleşmesi, Bağımlılık, Belirli Süreli İş Sözleşmesi, Objektif Neden.

### Abstract:

The legal status of stage, screen, and film performers is not clearly defined under Turkish law, leaving room for interpretation. The Court of Cassation generally considers these individuals as self employed. However, depending on the nature of the contractual relationship, they may also be classified as employees within a dependent employment framework. To make this determination, it is necessary to assess whether the contract between the producer and the performer qualifies as an employment contract, which requires the presence of three key elements: performance of work, remuneration, and subordination. While the first two are relatively easy to establish, the element of subordination is more complex and must be evaluated in light of the performer's specific working conditions. The

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 14.04.2025 / Kabul Tarihi: 13.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: seda.ergunes@bilgi.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0148-3326>.

Court of Cassation considers factors such as managerial control, the method of payment, operational risk, work schedule, and provision of tools. Thus, each case should be examined individually. To resolve the uncertainty, Turkish labor law could adopt a legal presumption, as in French law, that performers are presumed to work under a dependent employment relationship unless proven otherwise. Such a presumption would enhance legal clarity and improve the protection of performers' labor rights.

**Keywords:**

Performer, Employment Contract, Subordination, Fixed-Term Employment Contract, Objective Reason.

# Hâkimin Anlaşmalı Boşanma Protokolüne Müdahalesinin Sözleşme Serbestisi İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi (\*)

## Judge's Intervention in the Uncontested Divorce Protocol within the Framework of the Principle of Freedom of Contract

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap İPEK İŞLETEN<sup>(\*)</sup>

### Öz:

Genel ve mutlak boşanma sebebi olan anlaşmalı boşanma, eşlere serbest iradeleri ile evlilik birliğini sona erdirmeye imkânı tanır. Hâkimin anlaşmalı boşanmaya karar verebilmesi için eşlerin boşanmanın mali sonuçları ve çocukların durumuna ilişkin anlaşma sağlaması gerekir. Söz konusu anlaşma boşanma anlaşması, boşanma protokolü ya da anlaşmalı boşanma protokolü olarak isimlendirilmektedir. Boşanmanın mali sonuçları ve çocukların durumuna ilişkin hususlar protokolün zorunlu içeriğini oluştursa da içerik bu konular ile sınırlı değildir. Eşlerin bu hususlar dışındaki konularda da düzenleme yapması mümkündür. Zira, boşanma protokolü özel hukuk sözleşmesidir ve sözleşme serbestisi ilkesi boşanma protokolleri bakımından da kural olarak uygulama alanı bulur. Dolayısıyla, eşler protokolün içeriğini yasal sınırlamalara tabi olmak kaydıyla diledikleri gibi belirleyebilirler. TMK m. 166/III'te eşlerin düzenlediği boşanma protokolüne hâkimin müdahale edebileceği düzenlenerek, sözleşme serbestisinin bir görünümü olan içerik belirleme serbestisine sınır getirilmiştir. Bu makalede, önce boşanma protokolünün hukuki niteliği ve protokolün zorunlu ve ihtiyari içeriği incelenecek, ardından, hâkimin boşanma protokolüne müdahale etme yetkisinin kapsamı ve sınırları sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde değerlendirilecektir. Son olarak hâkimin müdahalesinin sonuçları incelenecektir.

### Anahtar Kelimeler:

Anlaşmalı Boşanma, Boşanma Protokolü, Hâkimin Onayı, Hâkimin Müdahalesi, Sözleşme Serbestisi.

### Abstract:

The institution of consensual divorce, which constitutes a general and absolute ground for divorce, grants spouses the opportunity to terminate the marital union by mutual and free will. In order for the court to decree a consensual divorce, the spouses must reach an agreement concerning the financial consequences of the divorce and the arrangements pertaining to the children. This agreement is referred to as a divorce settlement, divorce protocol, or consensual divorce protocol. While the financial aspects of the divorce and matters relating to the children constitute the mandatory content of the protocol,

(\*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 20.04.2025 / Kabul Tarihi: 25.05.2025.

Bu makale, "Sözleşme Serbestisi ve Günümüzdeki Sınırlamaları" isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

(\*\*) Galatasaray Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: mipek@gsu.edu.tr,

Orcid Id: <http://orcid.org/0000-0001-7551-1399>.

its scope is not confined to these elements. It is legally permissible for the spouses to include additional provisions beyond these core matters. Indeed, divorce protocols are classified as contracts under private law, and thus the principle of freedom of contract is applicable to them as well. Accordingly, the parties are at liberty to determine the content of the protocol within the bounds of legal limitations. However, Article 166/III of the Turkish Civil Code introduces a restriction to this contractual freedom by authorizing the judge to intervene in the divorce protocol drafted by the spouses, thereby placing a substantive limit on the principle of party autonomy. This article first examines the legal nature of the divorce protocol along with its mandatory and optional components, followed by an analysis of the scope and limits of the judge's power to intervene in the protocol within the framework of the principle of freedom of contract. Finally, the legal consequences of judicial intervention will be addressed.

**Keywords:**

The Uncontested Divorce, Divorce Protocol, Judge's Approval, Judge's Intervention, Freedom of Contract.

# 5510 Sayılı Kanun Uyarınca Yersiz Ödemelerin Geri Alınmasına İlişkin Güncel Tartışmalar ve Anayasa Mahkemesi'nin Konuya Yaklaşımı <sup>(\*)</sup>

## The Current Discussion on the Refund of Undue Payments Under the Law No. 5510 and the Constitutional Court's Approach to the Issue

Dr. Öğr. Üyesi Şebnem KILIÇ <sup>(\*\*)</sup>

### Öz:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun madde 96 hükmü, bu Kanun kapsamında fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen her türlü ödemenin iade esaslarını düzenlemektedir. Madde, iadesi gereken ödemeler açısından bir süre sınırı öngörmekte ve bu açıdan sigortalının kasıtlı veya kusurlu davranışından doğan hatalı işlemlerle Sosyal Güvenlik Kurumunun hatalı işlemlerini birbirinden ayırmaktadır. Sigortalıya yapılan yersiz ödemeler, sigortalının Kurumdan alacağı varsa bu alacaklarından mahsup edilir, alacakları yoksa genel hükümlere göre geri alınır. Diğer taraftan, yersiz ödemelerin iadesi sigortalıya yapılan gelir ve aylıklarda kesintiye yol açıyorsa bu kesintiye ilişkin de bir sınır öngörülmüştür. Bununla birlikte, söz konusu esaslar dışında iade usulünde kanun düzeyinde başka bir ayırıma gidilmemiştir. Makale çerçevesinde söz konusu esaslar ve Anayasa Mahkemesi kararları incelenecektir. İncelenen kararlarda, kamu yararı ve bireysel yarar arasındaki dengenin sağlanması açısından somut olaydaki “ödeme takvimi, hukuki belirlilik, idarenin müterafik kusuru halinde faiz talepleri, yersiz ödeme tespitinin yapıldığı döneme kadar geçen süre, borçlunun yeniden sigortalı olabilme imkânı ve çalışma çağında olup olmaması” gibi hususların titiz bir değerlendirmeden geçirildiği görülmektedir. Bu bağlamda konu, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında yer verdiği esaslar ve mevzuatın güncel haline yönelik eleştirilerimiz çerçevesinde ele alınacaktır.

### Anahtar Kelimeler:

Yersiz Ödemelerin İadesi, Anayasa Mahkemesi Kararları, Aylık ve Gelirlerin Kesilmesi, 5510 Sayılı Kanun Madde 96, Sosyal Sigorta İşlemleri.

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 11.05.2025 / Kabul Tarihi: 18.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Bahçeşehir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: sebnem.kilic@bau.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-3186-8518>.

**Abstract:**

The Article 96 of the Social Security and General Health Insurance Law No. 5510 regulates the scope and content of refunds for payments that are determined to have been made excessively or unduly. The Article stipulates a time limit for the payments to be refunded and makes a distinction between fraudulent transactions arising from the intentional or faulty behavior of the insured and erroneous transactions of the Social Security Institution. Undue payments made to the insured shall be offset against the insured's receivables from the Institution, if any; otherwise, they shall be refunded according to general provisions. On the other hand, if the refund of undue payments results in the interruption of pensions and benefits already paid to the insured, an amount limit is also stipulated for the deduction. However, apart from these principles, no other distinction is made at the legal level in the refund procedure. Within the framework of this research article, these principles and the decisions of the Constitutional Court will be analyzed. In the relevant decisions, in order to ensure the balance between public interest and individual interest, the conditions of the concrete case such as "the payment schedule, legal certainty, interest claims in case of mutual fault of the administration, time until non-compliance is detected, the possibility of the debtor to be insured again and whether the debtor is of working age" are meticulously evaluated. In this vein, the principles laid down by the Constitutional Court in its decisions will be discussed within the framework of our criticisms of the current legislation.

**Keywords:**

Refund of Undue Payments, Constitutional Court Decisions, Interruption of Pensions and Benefits, Article 96 of Law No. 5510, Social Insurance Transactions.

# Hukuk Teknolojileri ve Adalete Erişimdeki Dönüştürücü Etkileri<sup>(\*)</sup>

## Legal Technologies and Their Transformative Effects on Access to Justice

Nazlı TURHAN <sup>(\*\*)</sup>  
Prof. Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ <sup>(\*\*\*)</sup>

### Öz:

Geçtiğimiz on yılda yaşanan teknolojik ilerlemeler yaşamın her alanında olduğu gibi adalet sisteminde de önemli değişimlere neden olmuştur. Özellikle bilişim alanında devam eden yenilikçi teknolojiler hukuk hizmetlerinin sağlanmasında köklü değişimlere zemin hazırlamaktadır. Son yıllarda “hukuk teknolojileri” adı altında teknoloji ve hukuk alanlarını birbirinden ayrılmaz kılan bir disiplinin hızla büyüdüğü gözlemlenmektedir. Bilişim araçlarının hukuk profesyonelleri tarafından mesleki faaliyetlerde kullanılmasıyla gelişim gösteren alan, multidisipliner biçimde büyümeye devam etmektedir. Başlarda hukuk mesleklerini geliştirme ve dönüştürme potansiyeline sahip olduğu düşünülen bu yeni alanın, aslında yalnızca hukuk profesyonellerini değil, adalete erişmek isteyen her bireyin haklar bütününe güçlendireceği ve destekleyeceği öngörülmektedir. Hukuk teknolojilerinin, adalete erişimde oynayacağı etkin rolün ötesinde, adalet kavramını daha da dinamikleştireceği ve toplum ile olan senkronizasyonunu standardize ederek bir devrime zemin hazırlayacağı düşünülmektedir. Çalışmamızda hukuk teknolojilerinin güncel kazanımları, işlevselliği ve hukuk meslekleri açısından yeniden şekillendirdiği görevler ile toplum ve adalet arasındaki ilişkinin soyut yanından ziyade yaşamın içerisinde dinamik ve işlevsel potansiyeline odaklanılmaktadır.

### Anahtar Kelimeler:

Adalete Erişim, Hukukta Dijital Dönüşüm, Hukuk Eğitimi, Hukuk Teknolojileri (Legal Tech), Yapay Zekâ.

### Abstract:

Over the past decade, technological advancements have led to significant transformations in various aspects of life, including the judicial system. In particular, ongoing innovations in information technologies are reshaping the provision of legal services. In recent years, a rapidly developing field known as “legal technologies” has emerged, integrating law and technology comprehensively. This field continues to expand as legal professionals increasingly incorporate digital tools into their professional activities, evolving in an interdisciplinary context. Initially, legal technologies were primarily focused

<sup>(\*)</sup> Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.04.2025 / Kabul Tarihi: 11.06.2025.

<sup>(\*\*)</sup> Ankara Medipol Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Bilişim Hukuku Uzmanı, Ankara - Türkiye,

E-posta: nazli.turhan@ankamedipol.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-0854-7583>.

<sup>(\*\*\*)</sup> Ankara Medipol Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuku Anabilim Dalı, Ankara - Türkiye,

E-posta: fulyailcin.gonenc@ankamedipol.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9882-0944>.

on enhancing and modernizing legal professions. However, their scope has broadened, now offering the potential to strengthen and safeguard the rights of not only legal professionals but also all individuals seeking access to justice. Beyond facilitating access to justice, legal technologies are expected to contribute to the dynamism of legal concepts and pave the way for a paradigm shift by aligning the justice system more effectively with societal needs. This study examines the current advancements in legal technologies, their practical applications, and their impact on the evolving responsibilities of the legal profession. Rather than adopting an abstract theoretical approach, it explores the dynamic and functional role of these technologies in shaping the relationship between law, society, and justice.

**Keywords:**

Access to Justice, Artificial Intelligence, Legal Education, Legal Technologies (Legal Tech), Digital Transformation of Law.

# Kiralananın Erken Tahliyesinde İkame Kiracı Bularak Sorumluluktan Kurtulma (\*)

## Relief from Liability by Finding a Substitute Lessee in the Early Release of the Lease

Arş. Gör. Dr. Sinan USTA (\*\*)

### Öz:

Kiralananın sözleşmede belirlenen süreye veya fesih bildirim süresine uyulmaksızın kiracı tarafından, kira sözleşmesini sona erdirmek amacıyla kiraya verene iade edilmesi durumunda erken tahliye söz konusu olmaktadır. Erken tahliye durumunda kiralananı tahliye eden önceki kiracının sorumluluğu, İsviçre hukukunda kural olarak sözleşme süresinin sonuna kadar veya sözleşmenin sona erdirilebileceği ana kadar devam eder. Türk hukukunda ise önceki kiracının sorumluluğu, kiralananın benzer koşullarla kiraya verilebileceği makul süre ile sınırlıdır. Belirtilen sürelerde kira bedelini ödeme yükümlülüğünden ve sözleşme kapsamındaki diğer yükümlülüklerden kurtulmak isteyen kiracı, kiraya verenden kabul etmesi beklenebilecek, ödeme gücüne sahip ve kira ilişkisini aynı koşullarla devralmaya hazır ikame kiracı bulması gerekmektedir. İsviçre hukukunda, kiralananın erken iadesi durumunda önceki kiracının makul yeni bir kiracı önerisinde bulunmaması durumunda, kira sözleşmesindeki yükümlülükleri devam eder. Türk Hukuk Sisteminde ise kiracı, ikame kiracı önerisinde bulunması gerekmeksizin, kiralananın iadesi durumunda makul süre sonunda kendiliğinden sözleşme kapsamındaki sorumluluklarından kurtulur. Bu farklılık nedeniyle Türk hukukunda taraflarca ikame kiracı bulmaya çalışarak sorumluluktan kurtulma yoluna başvurulması tercih edilmemektedir. Çalışmamızda İsviçre hukuku uygulamasında ve Türk hukukunda ikame kiracılığa ilişkin doktrinde tartışmalı görülen hususlar incelenmiş; Türk hukukunda bu kavramın uygulanabilirliğinin artırılması için yargı kararları dikkate alınarak çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

### Anahtar Kelimeler:

Kira Sözleşmesi, Erken Tahliye, İkame Kiracı, Makul Süre, Ödeme Gücü.

### Abstract:

In the event that the leased property is returned by the lessee to the lessor before the expiration of the term specified in the lease agreement or without complying with the termination notice period in order to terminate the lease agreement, early release is considered. In the case of early release, the previous lessee's liability under Swiss law generally continues until the end of the lease term or until the agreement can be terminated. Under Turkish law, on the other hand, the liability of the previous

(\*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 12.05.2024 / Kabul Tarihi: 23.06.2025.

(\*\*) Trabzon Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Trabzon - Türkiye,

E-posta: sinanusta@trabzon.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-1605-720X>.

lessee is limited to the reasonable period during which the leased property can be re-rented out under similar conditions. The lessee, who wishes to be relieved from the obligation to pay the rent and other obligations under the contract, must find a substitute lessee who is capable of payment and ready to take over the lease relationship on the same terms, which the lessor can be expected to accept. Under Swiss law, in the event of early return of the leased property, the former tenant remains liable under the lease agreement unless they propose a reasonable new lessee. In contrast, under the Turkish legal system, the lessee is released from the obligations under the lease agreement upon the return of the leased property, after a reasonable period, without the requirement to propose a substitute lessee. Due to this difference, in Turkish law, parties generally do not prefer to seek a substitute lessee in order to be released from liability. In this study, the controversial aspects of substitute tenancy under Swiss law and Turkish law have been examined within the framework of legal doctrine. Furthermore, taking into account judicial decisions, solution proposals have been presented to enhance the applicability of this concept within Turkish law.

**Keywords:**

Lease Agreement, Early Release, Substitute Lessee, Reasonable Term, Solvency.